

Plats och tid	Sessionssalen kl. 14:00-14:20
Beslutande	Se sida 2,
Övriga deltagare	Se sida 2
Utses att justera	Stefan Askenryd (S)
Justeringens plats och tid	Kommunledningsförvaltningen, 2020-09-07 kl. 15:00
	Paragrafer §§203-204

Sekreterare	Maria Öman
Ordförande	Helena Stenberg (S)
Justerande	Stefan Askenryd (S)

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Kommunstyrelsen		
Sammanträdesdatum	2020-09-07		
Anslags uppsättande	2020-09-07	Anslags nedtagande	2020-09-29
Förvaringsplats för protokollet	Kommunledningsförvaltningen		

Underskrift/anslaget av Maria Öman

Beslutande

Helena Stenberg (S) (ordförande)
Anders Lundkvist (S) (vice ordförande)
Brith Fäldt (V) (2:e vice ordförande)
Stefan Askenryd (S)
Agnetha Eriksson (S)
Anna Bergström (V)
Mats Dahlberg (MP)
Håkan Johansson (M)
Karl-Erik Jonsson (M)
Majvor Sjölund (C)
Marika Berglund (C)
Helén Lindbäck (KD)
Johnny Åström (SJV)
Cristian Bergvall (S) ersätter Elisabeth Vidman (S)

Övriga deltagare

Ylva Sundkvist (Kommunchef)
Åsa Öberg (Ekonomichef)

Innehållsförteckning.....Sid

§ 203 Effektiviseringar och omprioriteringar inom Kommunstyrelsens driftbudgetram 2021 .4

§ 204 Remiss - Starkare kommuner med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8)
Kommunutredningen.....6

§ 203

Effektiviseringar och omprioriteringar inom Kommunstyrelsens driftbudgetram 2021

Diariennr 20KS408

Beslut

Kommunstyrelsens fördelning av effektiviseringskrav samt omprioriteringar fördelas på personalkostnader med - 2 000 tkr, verksamhetsnära kostnader med - 200 tkr samt kommunövergripande kostnader med - 2 500 tkr.

Totalt att effektivisera och omprioritera är - 4 700 tkr.

Paragrafen är omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning

Vid Kommunfullmäktige 2020-06-22 §119 Budget 2021 och verksamhetsplan 2021-2023, beslutades att styrelsen och nämnder ska bidra till en resultatförstärkning 2021 genom riktad effektivisering om totalt 15,1 mkr som i första hand ska ske genom samverkan, fortsatt digitalt arbete och reserestriktioner. Socialnämnden samt de gemensamma nämnderna är undantagna. Effektivisering får inte påverka annan förvaltning och konsekvenser av effektiviseringarna ska återrapporteras till Ekonomiavdelningen senast 25 september 2020.

Från kommunstyrelsens nettoram på 133 137 tkr (exklusive kapitalkostnader och tillväxtpolitisk reserv) ska kommunstyrelsen minska sin driftram med 2 663 tkr. Från 2021 upphör dessutom ett engångsanslag om totalt 2 000 tkr riktad till verksamhetsutveckling med stöd av digital teknik som förutsätter en omfördelning inom ram för att bibehålla utvecklingstakten med digitalisering. Totalt att effektivisera och omfördela 4 663 tkr.

Konsekvenserna av förslag till effektiviseringar och omfördelningar är följande:

Personalkostnader (-1 500 tkr)

Personalkostnader omfattar bla löner, sociala avgifter, pensioner etc.

Förslaget innebär färre årsarbetare vilket leder till ett minskat stöd till förvaltningarna, förändrade arbetsmetoder och organisering med fokus på ledningsuppdrag.

Verksamhetsnära kostnader (-199 tkr)

Verksamhetsnära kostnader omfattar daglig drift av kommunstyrelsens verksamheter såsom kontorsutrustning, IT-utrustning, förbrukningsmaterial, utbildning mm.

Förslaget innebär en minskad kompetensutveckling av medarbetare, minskat klimatavtryck vid färre resor och ökad arbetsbelastning med fler kommunövergripande utredningar i egen regi.

Kommunövergripande kostnader (-2 964 tkr)

Kommunövergripande kostnader omfattar tex friskvård, kommunövergripande IT-system och driftmiljö, medlemskap i SKR och Norrbottens kommuner, försäkringar, finansiella omkostnader och bidrag.

Signatur justerare

Utdragsbestyrkande

Förslaget innebär sämre förutsättningar att täcka befintliga underskott t.ex. lokalkostnader för koncernen, omställning och förändrade arbetssätt inom IT och minskat ekonomiskt stöd till verksamheterna för utvecklingsarbete genom borttag av verksamhetsutvecklingspott och förslagsverksamhet. Det innebär även minskade bidrag till Teknikens hus, förändrade arbetssätt kring inflyttning och varumärke samt marknadsföring inom näringslivsområdet och turism, men fortsatt aktiva insatser externt. Påskyndad digitaliseringsprocess. Kommunstyrelsens internbudget 2021 tillsammans med intern verksamhetsplan beslutas vid kommande sammanträde.

Yrkanden

Helena Stenberg (S) och Håkan Johansson (M): ändring till Verksamhetsnära kostnader - 200 tkr, Kommunövergripande kostnader - 2 500 tkr och Personalkostnader - 2 000 tkr, totalt - 4 700 tkr.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition och finner att det endast föreligger ett förslag vilket blir Kommunstyrelsens beslut.

§ 204

Remiss - Starkare kommuner med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8) Kommunutredningen

Diariennr 20KSI64

Beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande till remiss - Starkare kommuner med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU2020:8).

Paragrafen är omedelbart justerad.

Reservationer

Majvor Sjölund (C) och Marika Berglund (C) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Piteå kommun har tillfrågats av finansdepartementet att avge yttrande över kommunutredningens slutbetänkande Starkare kommuner med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU2020:8)

Slutbetänkandet finns att ta del av på: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/02/sou-20208/>

Nedan följer sammanfattningen av Piteå kommuns förslag till yttrande.

Piteå kommun instämmer i utredningens beskrivning av de utmaningar kommunerna står inför. Piteå kommun bedömer dock att betydelsen av effekter av samverkan eller kommun-sammanslagningar inte är stor nog för att lösa dessa utmaningar. Den demografiska utvecklingen och brister i personal- och kompetensförsörjningen medför utmaningar som kräver kraftfulla åtgärder av både lokal, regional och nationell karaktär. Det kommunala självstyret är viktigt att värna då varje kommuns särart och prioriteringar är en fråga för de lokalt förtroendevalda.

Utredningen beskriver kommunernas drifts- och utvecklingskapacitet. Det är ett intressant och relevant sätt att beskriva kommuners förmåga. Att dessutom lägga till mottagning- och implementeringskapacitet gör beskrivningen allt mer användbar såväl för jämförelser mellan kommuner som inom kommunens verksamheter. Piteå kommun föreslår att begreppen vidareutvecklas som verktyg för jämförelser mellan kommuner. Att synliggöra kommunernas förmåga kan efter analys leda till verk samma åtgärder.

Kommunutredningen bedömer att samverkan kan ge bättre förutsättningar för kommunerna att leverera service och välfärdstjänster. De framhåller strategisk samverkan som viktig med kontinuitet och förutsättningar för tillit. Piteå kommun har under ett flertal år arbetat i en nära samverkanskonstellation med en grannkommun och har stor erfarenhet av att

interkommunalsamverkan är en utmaning som tar lång tid att bygga, att se samverkan som en möjlighet och ha en samsyn på alla nivåer i organisationen, från de förtroendevalda till medarbetare. Piteå kommun ser ett fortsatt stort behov av att förenkla och göra det mer flexibelt för kommuner men även regioner att samverka utan att bl.a. konkurrenslagstiftning kommer i vägen.

Piteå kommun uppfattar att utredningen har en alltför negativ syn på den politiska förmågan i mindre kommuner. Det finns stora fördelar ur demokratisk synpunkt att de politiska företrädarna finns nära medborgarna.

Utredningen föreslår frivilliga sammanslagningar av kommuner. Som Norrbottnisk kommun vill Piteå kommun framhålla att fördelar med kommunsammanslagningar inte uppträder självklart för geografiskt stora kommuner som är glest befolkade. Invånarna blir inte fler per kvadratkilometer för att man slår ihop kommunerna. Risken finns att fler medborgare får längre till samhällsservice. Dessutom får kommunslagning till följd att avståndet mellan väljare och förtroendevalda ökar. Bättre infrastruktur som vägar och järnvägar samt ett fungerade bredbandsnät skulle förbättra möjligheter för medborgare att delta och ta del i samhället. Staten och kommunerna behöver ta ett helhetsgrepp för att skapa ett jämlikt samhälle. En grundläggande standard för digitala förvaltningstjänster som möjliggör samverkan och informationsutbyte mellan kommuner, regioner och myndigheter bör tas fram.

I frågan om att staten måste ta sitt ansvar instämmer Piteå kommun med utredningen. Statlig närvaro är viktig, exempelvis har Piteå ingen arbetsförmedling sedan hösten 2019 vilket får konsekvenser för både medborgare och kommun. Piteå kommun vill framhålla vikten av den lokala arbetsmarknadspolitiken. Piteå kommun ser stora möjligheter att genom samverkan med statliga myndigheter både bredda den lokala arbetsmarknaden men även erbjuda bättre service för medborgarna. Däremot vill Piteå kommun påpeka att det är nödvändigt att finansieringsprincipen råder när kommuner får uppgifter som tidigare varit statens.

Piteå kommun anser att frågan om på vilken nivå verksamheter ska ligga, på kommunal, regional eller nationell nivå, måste ses över. Kommunutredningen hade inte uppdraget att se över förändringar av uppgifter men har lyft frågan och den är relevant för ett helhetsperspektiv på kommuners, regioners och statens ansvar och uppgifter. Piteå kommun vill dock poängtera vikten av de lokala demokratiska aspekterna och närheten till medborgarna i avgörandet av ansvar.

Asymmetrisk ansvarsfördelning för kommunerna är inte lämpligt enligt kommunutredningens bedömning, vilket Piteå kommun instämmer i.

Piteå kommun är mycket positiv till kommunlagens möjlighet till generell rätt till kommunal avtalssamverkan utan hinder av lokaliseringsprincipen. I praktiken är det dock svårt att göra bedömningen om avtalssamverkan är tillämplig, exempelvis om det råder upphandlingsplikt. Piteå kommun ser gärna förtydliganden kring detta för att underlätta att använda sig av avtalssamverkan.

Piteå kommun är i stora delar positiv till utredningens förslag.

Signatur justerare

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen återremitterar 2020--08-24 § 186, yttrande till remiss - Starkare kommuner med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU2020:8), för språklig granskning.

Yrkanden

Brith Fäldt (V): bifall till Kommunledningsförvaltningens förslag.

Majvor Sjölund (C): bifall till Centerpartiets förslag.

Sammanfattning

Centerpartiet tycker att det är positivt med en utredning som tar ett brett grepp på kommunernas växande utmaningar. Det behövdes en utredning för att se över uppdraget att förenkla avtalssamverkan men även ett gediget kunskapsunderlag kring vilka lösningar kan mildra kommunernas utmaningar. Den ekonomiska situationen i kommunerna är oroväckande. Trots effektiviseringar och ökade resurser ifrån staten så behövs nu ytterligare diskussioner om vad som ska prioriteras. Många kommuner, särskilt landsbygd- och glesbygdskommuner, har svårt att klara välfärdsuppdraget och de ekonomiska utmaningarna. Det är uppenbart att reformer behövs. Kommunutredningen är ett viktigt steg på vägen dock. Det är viktigt att värna det kommunala självstyret. Staten måste kompensera när kommunerna ges fler uppgifter, och generella statsbidrag ska vara norm. Riksdagen bör ställa sig bakom en statsbidragsprincip, vilken syftar till att begränsa användandet av riktade bidrag. Förslaget kommer kunna öka ändamålsenligheten och effektivisera användningen av statliga medel vilket leder till attkommunerna kan satsa på det som ger mest effekt. Staten bör, i det fortsatta arbetet, prioritera minskat regelkrångel och onödiga byråkratiska krav. En utredning bör tillsättas som ska se över hela skatteutjämningsystemet, med större hänsyn till gleshet och tillväxtfrämjande frågor. Vidare bör man även verka för regionala skattebaser, efter att tillvägagångssättet och strukturen har utretts, vilket är ett sätt att flytta mer makt och resurser till kommunal- och regional nivå. Vi vill inte ge skuldavskrivning till kommuner som väljer sammanslagning. Förslaget löser inte de strukturella och grundläggande problemen. Demografiska utmaningar ochurbanisering är såklart problematiska oavsett kommunstruktur och löses inte genom sammanslagningar. Utredningen nämner inte heller att befolkningssmå kommuner har en högre nöjdhet beträffande den lokala politiken i SCB:s medborgarundersökningar. Det är dessutom så att kommunsammanslagningar i Sverige idag nästan undantagslöst skulle leda till flerkärniga kommuner. Denna dimension beaktas inte tillräckligt i betänkandet när den beskriver effekterna av sammanslagningar. Utredningen borde ha belyst frågan vad skapar en funktionell kommun.

Centerpartiet står bakom följande förslag i rapporten.

- Det är viktigt att värna det kommunala självstyret. Staten måste kompensera när kommunerna ges fler uppgifter, och generella statsbidrag ska vara norm. Riksdagen bör ställa sig bakom en statsbidragsprincip, vilken syftar till att begränsa användandet av riktade bidrag.
- En utredning ska se över skatteutjämningsystemet, med större hänsyn till gleshet och tillväxtfrämjande frågor.

- Avskrivning av studielån för boende i glesbygd är positivt för utvecklingen av hela landet
- Kommunsammanslagningar ska vara frivilliga.
- En strategisk samverkan mellan kommuner är det viktigaste för att öka kommuners drift- och utvecklingskapacitet.
- Regeringen bör ta ett tydligare ansvar för statens uppgifter i kommunerna och garantera en statlig närvaro i hela landet.
- Det ska utredas om det behövs speciallagstiftning om en gemensam infrastruktur (såsom bredband och VA), för att underlätta samverkan mellan kommuner.
- Rekryteringen till tjänster inom kommunerna måste underlättas framförallt behövs en tydlig koppling mellan behoven på arbetsmarknaden och utbildningare , främst via åtgärder på en nationell nivå.
- Tillväxtverket ska samarbeta med Boverket, Trafikverket och regionerna för att stödja planering i kommunerna gällande hållbar utveckling.
- Byggandet av bostäder ska underlättas. Avskrivningsregler för bostäder på svaga marknader ska ses över. Finansieringen av bostadsbyggande i dessa kommuner ska också ses över.
- En ny försöksverksamhet ska introduceras, med uppdraget att pröva olika sätt att stärka kommuners kapacitet.
- En gemensam infrastruktur för data och informationsutbyte ska byggas – där måste staten göra mer.
- Att fortsätta arbeta för att stödja arbetet med frågor som rör klimat och miljö samt genomförandet av Agenda 2030

Viss tveksamhet råder för följande förslag

- Om det ska tillsättas en Kommundelagation så är det viktigt att SKR är med som en självklar part så att det inte skapas parallella spår. Dock är informationen om förslaget allt för kortfattat beskrivet och inte tillräckligt utvecklat för att fungera som beslutsunderlag

Det finns dock förslag som Centerpartiet är direkt negativa till

- Centerpartiet vill inte ge skuldavskrivning till kommuner som väljer sammanslagning. Förslaget löser inte de strukturella och grundläggande problemen. Ekonomiska incitament av den storlek som föreslås är ett alltför starkt påtryckningsmedel. Det sänder helt fel signaler och risken är stor att ett sådant incitament ger ett ojämnt utfall. Att skapa incitament för frivilliga kommunsammanslagningar måste komma ur att verksamheten ska kunna bli bättre för medborgarna

Beslutsunderlag

- Yttrande - Remiss Starkare kommuner med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU2020:8)

§203

**Effektiviseringar och
omprioriteringar inom
Kommunstyrelsens
driftbudgetram 2021**

20KS408

§204

**Remiss - Starkare
kommuner med kapacitet
att klara
välfärdsuppdraget (SOU
2020:8)
Kommunutredningen**

20KSI64

Yttrande - Remiss Starkare kommuner med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU2020:8)

Sammanfattning

Piteå kommun instämmer i utredningens beskrivning av de utmaningar kommunerna står inför. Piteå kommun bedömer dock att betydelsen av effekter av samverkan eller kommunsammanslagningar är inte är stor nog för att lösa dessa utmaningar. Den demografiska utvecklingen och brister i personal- och kompetensförsörjningen medför utmaningar som kräver kraftfulla åtgärder av både lokal, regional och nationell karaktär. Det kommunala självstyret är viktigt att värna då varje kommuns särart och prioriteringar är en fråga för den lokalt förtroendevalda.

Utredningens beskriver kommunernas drifts- och utvecklingskapacitet. Det är ett intressant och relevant sätt att beskriva kommuners förmåga. Att dessutom lägga till mottagning- och implementeringskapacitet gör beskrivningen allt mer användbar såväl för jämförelser mellan kommuner som inom kommunens verksamheter. Piteå kommun föreslår att begreppen vidareutvecklas som verktyg för jämförelser mellan kommuner. Att synliggöra kommunernas förmåga kan efter analys leda till verk samma åtgärder.

Kommunutredningen bedömer att samverkan kan ge bättre förutsättningar för kommunerna att leverera service och välfärdstjänster. De framhåller strategisk samverkan som viktig med kontinuitet och förutsättningar för tillit. Piteå kommun har under ett flertal år arbetat i en nära samverkanskonstellation med en grannkommun och har stor erfarenhet av att interkommunal-samverkan är en utmaning som tar lång tid att bygga, att se samverkan som en möjlighet och ha en samsyn på alla nivåer i organisationen, från de förtroendevalda till medarbetare. Piteå kommun ser ett fortsatt stort behov av att förenkla och göra det mer flexibelt för kommuner men även regioner att samverka utan att bl.a. konkurrenslagstiftning kommer i vägen.

Piteå kommun uppfattar att utredningen har en alltför negativ syn på den politiska förmågan i mindre kommuner. Det finns stora fördelar ur demokratisk synpunkt att de politiska företrädarna finns nära medborgarna.

Utredningen föreslår frivilliga sammanslagningar av kommuner. Som Norrbottens kommun vill Piteå kommun framhålla att fördelar med kommunsammanslagningar inte uppträder självklart för geografiskt stora kommuner som är gleset befolkade. Invånarna blir inte fler per kvadratkilometer för att man slår ihop kommunerna. Risken finns att fler medborgare får längre till samhällsservice. Dessutom får kommunslagning till följd att avståndet mellan väljare och förtroendevalda ökar. Bättre infrastruktur som vägar och järnvägar samt ett fungerande bredbandsnät skulle förbättra möjligheter för medborgare att delta och ta del i samhället. Staten och kommunerna behöver ta ett helhetsgrepp för att skapa ett jämlikt samhälle. En grundläggande standard för digitala förvaltningstjänster som möjliggör samverkan och informationsutbyte mellan kommuner, regioner och myndigheter bör tas fram.

I frågan om att staten måste ta sitt ansvar instämmer Piteå kommun med utredningen. Statlig närvaro är viktig, exempelvis har Piteå ingen arbetsförmedling sedan hösten 2019 vilket får konsekvenser för både medborgare och kommun. Piteå kommun vill framhålla vikten av den lokala arbetsmarknadspolitiken. Piteå kommun ser stora möjligheter att genom samverkan med statliga myndigheter bredda den lokala arbetsmarknaden men även erbjuda bättre service för medborgarna. Däremot vill Piteå kommun påpeka att det nödvändigt att finansieringsprincipen råder när kommuner utför uppgifter som tidigare varit statens.

Piteå kommun anser att frågan på vilken nivå verksamheter ska ligga, kommunal, regional eller nationell, måste ses över. Kommunutredningen hade inte uppdraget att se över förändringar av uppgifter men har lyft frågan och den är relevant för ett helhetsperspektiv på kommuners, regioners och statens ansvar och uppgifter. Piteå kommun vill dock poängtera vikten av de lokala demokratiska aspekterna och närheten till medborgarna i avgörandet av ansvar.

Asymmetrisk ansvarsfördelning för kommunerna är inte lämpligt enligt kommunutredningens bedömning, vilket Piteå kommun instämmer i.

Piteå kommun är mycket positiv till kommunlagens möjlighet till generell rätt till kommunal avtalssamverkan utan hinder av lokaliseringsprincipen. I praktiken är det dock svårt att göra bedömningen om avtalssamverkan är tillämplig, exempelvis om det råder upphandlingsplikt. Piteå kommun ser gärna förtydliganden kring detta för att underlätta att använda sig av avtalssamverkan.

Piteå kommun är i stora delar positiv till utredningens förslag.

Förslag och bedömningar

20.1 Strukturella åtgärder

Utredningens bedömning: Samverkan mellan kommuner skapar förutsättningar för stärkt driftskapacitet i kommunerna. En mer strategisk samverkan bör dock utvecklas för att större effekter på kommunernas kapacitet ska erhållas. Sammanläggningar av kommuner kan stärka både kommunernas drifts- och utvecklingskapacitet. Utvecklingen i ett framtidsperspektiv pekar på ett behov av förändringar i kommunstrukturen för att värna den decentraliserade samhällsmodellen. En förutsättning för kommunsammanslagningar är att de bygger på frivillighet.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun delar kommunutredningens bedömning att samverkan och sammanslagningar på sikt kan öka kommunernas drifts- och utvecklingskapacitet. Piteå kommun föreslår att begreppen, drift- och utvecklingskapacitet, vidareutvecklas som verktyg för jämförelser mellan kommuner. Att synliggöra kommunernas förmåga kan efter analys leda till verk samma åtgärder.

Vi vill understryka vikten av att kommunsammanslagningar bygger på frivillighet och utgår från den grundläggande principen om det kommunala självstyret.

20.1.1 Stöd och incitament för strategisk samverkan och frivillig sammanläggning av kommuner

Bidrag till strategisk samverkan och arbete inriktat på frivilliga sammanläggningar

Utredningens förslag: Ett statsbidrag införs för kommuner som vill bedriva utvecklingsarbete inriktat på att åstadkomma en mer strategisk samverkan eller en frivillig sammanläggning. Statsbidraget får användas till kostnader för utvecklingsarbete som bedrivs av två eller fler kommuner tillsammans.

Kommundelegationen (se avsnitt 20.1.3) ges i uppdrag att föreslå den närmare utformningen av statsbidraget. I uppdraget ingår även att handlägga ansökningar om statsbidraget, främja erfarenhetsutbyte mellan kommuner som får statsbidraget samt följa upp och utvärdera kommunernas arbete med utveckling av en strategisk samverkan och arbete inriktat på frivillig sammanläggning.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun tillstyrker förslaget om statsbidrag för att stödja kommunernas utvecklingsarbete för en mer strategisk samverkan eller frivillig sammanslagning.

Ekonomiskt incitament för frivilliga kommunsammanslagningar

Utredningens förslag: Staten tar över skulder från kommuner som frivilligt genomför kommunsammanslagningar. De skulder som kan tas över av staten är:

- långfristiga skulder till bank- och kreditinstitut
- avsättningar för pensionsförpliktelser och pensionsförpliktelser som enligt lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, ska redovisas som ansvarsförbindelser.

Regeringen tillsätter en utredning som analyserar de närmare tekniska och juridiska aspekterna av förslaget och tar fram ett mer detaljerat förslag.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun ser att det finns många fler åtgärder i utredningen som är både mer angelägna och mer kostnadseffektiva. Utredningen föreslår att frågan ska utredas och det är nödvändigt för att kunskapsläget om övertagande av skulder ska belysas. Piteå kommun håller med om att utredning för att öka kunskapen är av godo.

20.1.2 Försöksverksamhet

Utredningens förslag: Regeringen initierar en försöksverksamhet där kommuner får ges undantag från bestämmelser i lag, förordning eller myndighetsföreskrift. Försöksverksamheten ska syfta till att pröva sätt att stärka kommuners kapacitet, möjliggöra anpassning av verksamhet till lokala förhållanden eller minska statliga regleringar. Försöken får avse strukturförändring eller verksamhetsutveckling.

Kommundeleigationen (se avsnitt 20.1.3) ges i uppdrag att ta fram ett förslag om den närmare utformningen av försöksverksamheten. Kommundeleigationen ska också ges i uppdrag att bereda ansökningar om försöksverksamhet, samt att följa och utvärdera försöken.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun tillstyrker utredningens förslag och ser försöksverksamhet som en viktig del i att driva utvecklingen framåt.

20.1.3 Former för stöd och analys för att stärka kommunernas kapacitet

En kommundelegation inrättas

Utredningens förslag: En kommundelegation inrättas inom Regeringskansliet. Kommundeleigationen och landshövdingarna ges i uppdrag att föra en dialog med kommuner om kapacitetsstärkande åtgärder, särskilt om strategisk samverkan och frivilliga sammanläggningar.

Kommundeleigationen ges dessutom i uppdrag att:

- förvalta bidraget till utveckling av strategisk samverkan och arbete inriktat mot frivilliga sammanläggningar (se avsnitt 20.1.1),
- sköta uppdraget om försöksverksamhet (se avsnitt 20.1.2), samt
- identifiera behov av studier om kapacitetsstärkande åtgärder för kommuner och ge forskare i uppdrag att genomföra sådana studier

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun tillstyrker utredningens förslag att inrätta en kommundelegation. Landshövdingens roll är viktig för att samordna den statliga verksamheten och vara regeringens företrädare i länet, och arbeta med strategiska frågor för länet. Piteå kommun är dock tveksam till landshövdingens roll som utredningen pekar på, att föra dialog med kommunerna om dess kapacitet, samverkan och kommunsammanslagningar. Kommunernas förhållanden i ett stort län som Norrbotten är mycket olika och dialog bör föras med och mellan kommuner med liknande förutsättningar, vilket inte är länsavgränsande.

Kunskapsutveckling och analys

Utredningens förslag: Statskontoret ges i uppdrag att följa och analysera övergripande frågor som är av väsentlig betydelse för kommunernas utveckling. I uppdraget ingår att identifiera och belysa behov av åtgärder vad gäller effektivisering samt strukturförändringar för kommunerna med hänsyn till utvecklingen inom kommunsektorn och dess omvärld. Uppdraget syftar till att öka kunskapen om kommunernas förutsättningar och utvecklingsbehov.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun ser utredningens förslag om statskontoret som positivt men vill framhålla Sveriges kommuner och regioners väsentliga roll i sammanhanget.

Mätning av kvalitet i kommunernas verksamhet

Utredningens förslag: Regeringen tar initiativ till att Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) får i uppdrag att

- i samverkan med statliga myndigheter som på nationell nivå utövar tillsyn, utveckla statistik som mäter kvalitet i kommunernas verksamheter, och
- verka för att statliga myndigheter som på nationell nivå utövar tillsyn redovisar statistik på kommun- och kommunkategorinivå.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun tillstyrker utredningens förslag men vill poängtera att arbetsbördan för att ta fram statistiken måste vara rimlig och resultatet gynna kommunernas eget kvalitetsarbete.

20.2 Statens åtaganden och statlig närvaro i hela landet

Utredningens bedömning: Att staten sköter sina åtaganden har avgörande betydelse för att kommunerna ska ha tillräcklig kapacitet att utföra sitt uppdrag. Det handlar om att staten finansierar och utför de uppgifter den ansvarar för, och att staten följer finansieringsprincipen. Att staten på olika sätt är närvarande i kommunerna har dessutom avgörande betydelse för den lokala attraktiviteten och för företag och invånare.

Regeringen bör ta ett tydligt ansvar för statens åtaganden i kommunerna och utveckla det arbete som påbörjats med att garantera statlig närvaro i hela landet.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun håller med utredningens bedömning om att staten sköter sina åtaganden har betydelse för kommunerna. Piteå kommun är positiv till en dialog om att ta större ansvar i vissa frågor men vill säkerställa att staten då följer finansieringsprincipen, vilket är helt avgörande.

20.2.1 Omlokalisering av myndigheter och etablering av servicekontor

Kommunutredningen vill tydligt markera att statlig närvaro inom av myndighetsverksamhet är av stor betydelse för att olika platser ska kunna fungera för människor, kommuner och företag.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun anser att det är mycket angeläget att staten tar ett tydligt ansvar för att medborgarna, i alla delar av landet, likvärdigt kan nyttja de statliga myndigheterna tjänster. Det bör vidare utredas hur kommunerna kan fungera som ombud för statliga myndigheter och hur det kan finansieras för att erbjuda lokal service i hela Sverige. Detta är även viktigt för att

den lokala arbetsmarknaden ska vara varierad och attraktiv, vilket i sig ökar drifts- och utvecklingskapaciteten i små och medelstora kommuner med liten statlig närvaro.

20.3 Kommunernas ekonomi

20.3.1 En statsbidragsprincip

Utredningens förslag: Regeringen lägger fram ett förslag om godkännande av en statsbidragsprincip till riksdagen. Principen ger vägledning vid överväganden om att tillskapa riktade statsbidrag, samt vid utformning och hantering av sådana bidrag. Den tillämpas inte på kostnadsersättningar. Principen innebär följande:

- Staten ska primärt överväga att använda andra sätt än riktade statsbidrag när den vill styra hur kommunerna bedriver en verksamhet.
- Om riktade statsbidrag beslutas ska de om möjligt och lämpligt klustras (grupperas) inom olika kommunala verksamhetsområden.
- Riktade statsbidrag som inte har klustrats ska i regel vara tidsbegränsade så att de kan betalas ut under högst två år. Om riktade statsbidrag är tänkta att betalas ut under längre tid än två år ska medlen efter två år överföras till generella statsbidrag. Det ska finnas möjlighet till undantag från tvåårsregeln om det finns särskilda skäl.

Ett riktat statsbidrag ska vara av en sådan storlek att en enskild kommun rimligen ska kunna finansiera en insats av någon betydelse för den, även med beaktande av administrativa kostnader för att söka och avrapportera bidraget.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun ser positivt på utredningens förslag men vill starkt framhålla att vi föredrar generella statsbidrag som ger kommunerna själva möjlighet att styra verksamheten utifrån lokala förutsättningar och förhållanden.

20.3.2 Kommunalekonomisk utjämning

En bred översyn

Utredningens förslag: Regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att genomföra en bred översyn av det kommunalekonomiska utjämningsystemet, inklusive strukturbidraget. Syftet med översynen är att säkerställa att utjämningsystemet i tillräcklig grad kan ge kommunerna likvärdiga ekonomiska förutsättningar att kunna tillhandahålla sina invånare service oberoende av skattekraft och opåverkbara strukturellt betingade kostnader.

I uppdraget ska ingå att dels analysera om staten bör ta ett ökat finansiellt ansvar i utjämningsystemet när behovet av omfördelning mellan kommuner tilltar, dels vid behov lämna förslag på ändrad finansiering. Översynen ska också omfatta en kartläggning av faktorer inom utjämningsystemet som kan utgöra större hinder för sammanläggningar av kommuner, och vid behov ska förslag lämnas på hur dessa hinder kan undanröjas.

Utredningens bedömning: Regeringen bör överväga om det ska anges särskilt i utredningens direktiv att den ska undersöka om det finns tillväxthämmande incitament inom utjämningsystemet. Regeringen bör också överväga om även utjämningen av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade ska ses över.

Regeringen bör vidare överväga andra åtgärder efter att översynen med tillhörande förslag har genomförts, om det kommunalekonomiska utjämningsystemet fortfarande inte i tillräcklig grad skapar likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommunerna. En sådan åtgärd kan vara

att införa ett särskilt statsbidrag som kommuner med höga skattesatser kan ansöka om för att kunna sänka sin skattesats.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun instämmer i utredningens bedömning och förslag att en utredning ska tillsättas för en bred översyn av det kommunalekonomiska utjämningsystemet, då det ska garantera att alla kommuner har likvärdiga ekonomiska förutsättningar och därmed stärka kommunernas planeringshorisont. Varje kommuns särart och prioriteringar är en fråga för den lokala politiken.

Piteå kommun vill framhålla att särskilt frågan om hinder i utjämningsystemet vid sammanslagningar, där utjämningsystemet ger sämre utdelning vid sammanslagning, bör ses över.

Piteå kommun är tveksamma till åtgärden med ett särskilt statsbidrag som kommuner med höga skattesatser kan ansöka om. Ett väl fungerande utjämningsystem ger likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommunerna.

Löpande förvaltning och uppföljning av det kommunalekonomiska utjämningsystemet

Utredningens förslag: Regeringen tillser att det sker en löpande förvaltning och uppföljning av det kommunalekonomiska utjämningsystemet.

Regeringen ger Tillväxtverket i uppdrag att förvalta och utveckla applikationen Struktur som utvecklats för att beräkna merkostnader för gles bebyggelsestruktur.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun tillstyrker förslaget att utjämningsystemen ses över med regelbundenhet.

20.4 Kommunernas kompetensförsörjning

20.4.1 Underlätta kommunernas personalrekrytering

Utredningens bedömning: Regeringen bör ta initiativ till generella åtgärder på nationell nivå som bidrar till rekryteringen till tjänster inom kommunernas verksamhetsområden. Åtgärderna bör syfta till att höja sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet i befolkningen, särskilt bland utrikes födda.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun är positiv till utredningens bedömning men vill framhålla vikten av de kommunala och regionala aktörerna med lokalt anpassad arbetsmarknadspolitik.

20.4.2 Nedskrivning av studieskulder

Utredningens förslag: Regeringen tar initiativ till att utreda möjligheten att minska studieskulder som administreras av Centrala studiestödsnämnden (CSN) och som avser studier som ingår i en utfärdad akademisk examen, för personer som är bosatta och yrkesverksamma i kommuner med särskilt stora utmaningar gällande kompetensförsörjning.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun anser att det är positivt med studieskuldavskrivningar för personer som är yrkesverksamma i kommuner som har stora utmaningar med kompetensförsörjning och till-

styrker därmed förslaget. Piteå kommun vill även framhålla vikten av att det finns högre utbildning även i mindre kommuner för att fler ska ges möjlighet till eftergymnasial utbildning. Risken finns annars att små kommuner nyttjas som genomgångskommuner för att få sina skulder avskrivna vilket skulle kunna leda till hög personalomsättning och svårighet till långsiktig utveckling.

20.5 Kommunernas digitaliseringsarbete

20.5.1 Förvaltningsgemensam infrastruktur för grunddata och informationsutbyte

Utredningens bedömning: Staten bör ta ett långsiktigt ansvar för att etablera en över tid hållbar förvaltningsgemensam infrastruktur för grunddata och informationsutbyte som kommunerna kan ansluta sig till. För att uppnå full effekt av den förvaltningsgemensamma infrastrukturen krävs att även statliga och regionala aktörer ansluter sig.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun anser att statens ansvar och handlingskraft är avgörande för kommunernas möjligheter att nyttja och utveckla digital teknik. Utbyggnaden av digital infrastruktur är nödvändig för att medborgare i glesbygd ska ha likvärdiga villkor.

20.5.2 Rättsligt beredningsorgan

Utredningens förslag: Regeringen tillsätter ett rättsligt beredningsorgan inom kommittéväsendet som får i uppdrag att löpande ta fram beredningsunderlag för att anpassa gällande rätt så att den möjliggör accelererad digitalisering och förbättrad digital informationsförsörjning i kommunerna.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun tillstyrker utredningens förslag.

20.5.3 Stöd för kommunernas digitaliseringsarbete

Utredningens bedömning: DIGG bör ges i uppdrag att stödja kommunernas digitaliseringsarbete.

Piteå kommuns yttrande

Möjligheter att effektivisera den kommunala verksamheten genom digitalisering är en fråga som utredningen belyser. För att komplettera och kompensera kommunernas utvecklingskapacitet behövs nationella och regionala aktörer som underlättar med stöd, kunskaper och konkreta gemensamma lösningar och standards. Detta är särskilt viktigt för små och medelstora kommuner. Nationella tjänster och standarder för kommunernas förvaltningsuppgifter är en viktig nyckel för ökad samverkan och bättre resursutnyttjande.

20.6 Övriga förslag och bedömningar

20.6.1 Kommunernas klimat- och hållbarhetsarbete

Utredningens bedömning: Staten bör vidta åtgärder för att förenkla för kommunerna att ta del av de planeringsunderlag från statliga myndigheter som behövs för att kommunerna i deras arbete med översiktsplaner ska kunna bedöma risker på grund av klimatförändringar. Planeringsunderlagen bör tillhandahållas utan kostnad för kommunerna.

Regeringen bör ta initiativ till särskilda utbildnings- och kompetensförsörjningsinsatser för kommunerna för att stödja arbetet med frågor som rör klimat och miljö samt genomförandet av Agenda 2030.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun håller med om utredningens bedömning.

20.6.2 Samverkan inom verksamhetsområden med betydande investeringsbehov

Utredningens förslag: Regeringen tar initiativ till en utredning om huruvida det finns behov av ändringar i speciallagstiftning om grundläggande infrastruktur, för att underlätta samverkan mellan kommuner.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun tillstyrker utredningens förslag.

20.6.3 Förstärkning av kommunernas planeringsprocesser genom flernivåsamverkan

Utredningens förslag: Regeringen ger Tillväxtverket i uppdrag att i samverkan med Boverket, Trafikverket och regionerna, stödja strategisk planering i kommunerna för hållbar utveckling i alla delar av landet. Syftet är ett förbättrat samspel och samarbete i lokala och regionala planeringsprocesser för att skapa attraktiva platser för medborgare, företagare och besökare.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun tillstyrker utredningens förslag.

20.6.4 Underlätta bostadsbyggande i kommuner med särskilt stora utmaningar

Utredningens bedömning: Regeringen bör vidta åtgärder för att underlätta finansieringen av bostadsbyggande i kommuner där fastigheters låga marknadsvärden negativt påverkar möjligheten att finansiera nybyggnationer. Regeringen bör också underlätta byggandet av bostäder genom förändringar av redovisningsregelverket.

Piteå kommuns yttrande

Piteå kommun håller med om utredningens bedömning. Detta är en av de viktigaste åtgärderna för att möjliggöra utveckling på lands- och glesbygd.

Piteå kommun

Anders Lundkvist
Vice ordförande för Kommunstyrelsen